

jeg kan dog egentlig ikke paa Forhaand tro, at den højtærede Minister skulde anse det for ønskeligt eller rigtigt, at efter det Tidspunkt skulde det være ganske ubetinget overladt til hans og efterfølgende Justitsministres fri Vilkaarlighed at bestemme, hvilke Privilegier der skulde udstedes, til hvilke Personer, paa hvor lang en Tid og endnu mindre med hvilket Indhold. Det er jo i alt Fald ikke fuldkommen sikkert, at Bestemmelsen i Loven af 1889, som forbyder Begrænsning af Privilegiernes Indhold, ogsaa vil omfatte ny Privilegier efter Aar 1900. Jeg vil ingenlunde anse mig for berettiget til, hvad man kalder at granske Hjerter og Nyre hos den højtærede Minister. Jeg vil ikke rette det Spørgsmaal til ham, hvad han vilde have gjort, hvis vi ikke havde fremsat det her foreliggende Forslag. Derimod vil jeg rette det bestemte Spørgsmaal til ham: Hvis den Ulykke skulde ske, at dette Lovforslag ikke skulde blive til Lov i indeværende Samling, hvad agter den højtærede Minister saa at gøre?

De Indvendinger, den højtærede Minister fremsatte mod vort Lovforslag, koncentrerede han mod to Punkter. Det ene er den Bestemmelse, vi have foreslaaet med Hensyn til Teatercensuren; det andet og mere væsentlige Punkt angik selve Spørgsmaalet om Privilegier eller fri Næring. Jeg skal først gøre nogle Bemærkninger angaaende Censurspørgsmaalet og skal da herom bemærke, at det ikke hører til de Punkter, der for os ere af den mest afgørende Betydning. Vi Forslagsstillere ere selvfølgelig, kan jeg sige, enige med den højtærede Justitsminister i, at Teatercensuren ikke falder ind under det i Grundlovens § 86 forbudte, ellers vilde vi selvfølgelig ikke have foreslaaet en Censur, end ikke i den Skikkelse, hvori vi foreslaa den, og jeg kan føje til, at hvis Teatercensuren ramtes af Forbudet i Grundlovens § 86, vilde jo ikke alle de Regeringer og alle de lovgivende Forsamlinger, som vi have haft siden 1849, upaataalt have ladet Teatercensuren bestaa. Jeg skal ogsaa for at vise, at Spørgsmaalet ikke er af den mest afgørende principielle Betydning for os, henvise til, at det Forslag, som vi have taget til Forbillede, nemlig Dr. Brandes' Lovforslag af 1888—89, havde et andet Indhold med Hensyn til Censuren end det af os forelagte og et, som mere nærmede sig det af den højtærede Minister ønskede. Det er altsaa et Punkt, hvorom man kan tale. Jeg skal dog sige, at min Sympati absolut gaar i Retning af det, som vi have

foreslaaet, og ikke i Retning af det, som den højtærede Minister tænker sig. Den højtærede Minister formulerede sine Krav med Hensyn til Teatercensuren i 4 Punkter. For det første skulde den ikke være en Domstolssag, en Sag, der kunde indbringes for Domstolene, men en ren Øvrighedssag. For det andet skulde den ikke indskrænkes til kun at kunne forbyde det, som var lovstridigt, den skulde ogsaa forbyde det, som det af en eller anden Grund var ubekvem at faa frem. Endvidere maatte den have den Beføjelse, vi have foreslaaet, til at kunne forbyde det lovstridige Ord, og endelig ønskede den højtærede Minister, at den ikke blot skulde kunne ramme det lovstridige Ord, men ogsaa den lovstridige Gebærde, den utilladelige Dragt, Mine osv. Maa jeg med Hensyn til det sidste gøre opmærksom paa, at dette ikke var fremmed for os, det har just ligget inden for vor Tanke. Forslagsstilleren har udtalt, at Censor skal have Adgang til Generalprøven, og dermed have vi just ment, at han skulde have Lejlighed til at se Teaterstykkerne, saaledes som de virkelig bleve opførte, for, inden det endnu var for sent, at gribe ind over for det, som efter vor Mening var lovstridigt, idet ogsaa efter vor Mening en Gebærde, en Klædedragt, en Mine kan være lovstridig lige saavel som ogsaa det udtalte Ord. Paa dette Punkt er der efter mit Skøn ikke nogen Meningsforskel mellem den højtærede Minister og os. Med Hensyn til det første Punkt, Øvrigheds- eller Domstolssag, erkender jeg, at dette Spørgsmaal kan være tvivlsomt. Jeg vil dog — ja, det er mindre høfligt at sige — gøre den højtærede Minister — han er jo sikkert langt bedre inde i dette end jeg — opmærksom paa, at andre Steder, hvor Censuren er en Øvrighedssag, ere slige Øvrighedssager omgærdede med betydeligt stærkere Garantier for Borgerne end her. Det er saaledes Tilfældet baade i Frankrig og Preussen. Det vil være den højtærede Minister bekendt, at Øvrighedsakter der kunne være Genstand for en Appel til en Retspleje, der ganske vist er administrativ, for saa vidt den udøves af administrative afsættelige Embedsmænd, men som i øvrigt er omgærdet med en Retsplejes Garantier: Offentlighed og Mundtlighed og kontradiktorisk Forhandling, hvor begge Parter have Lejlighed til at udtale sig, eventuelt ogsaa ved Sagførere. Saaledes forholder det sig i hele den store franske administrative Retspleje lige fra de laveste Trin: Conseil de préfecture op til et Plenarmøde i Statsraadet, og ganske